

Asia: VM102:00/2017 VM/1846/03.01.00/2018

Lausuntopyyntö hallituksen esityksen luonnoksesta laiksi sähköisestä laskutuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Palvelualojen työnantajat Palta ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja haluaa korostaa seuraavaa:

Taustaa

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki sähköisestä laskutuksesta. Lailla pantaisiin kansallisesti käytäntöön EU:n direktiivi sähköisestä laskutuksesta julkisissa hankinnoissa (2014/55/EU).

Suomessa ei ole ollut velvoittavaa lainsäädäntöä sähköisten laskujen käytöstä. Tästä huolimatta sähköisen laskutuksen käyttö on varsin hyvin edennyt valtion hankintojen osalta – sähköistä laskutusta on edistetty hankintasopimuksilla sekä yhteistyöverkostoilla, esimerkiksi Verkkolaskufoorummin avulla. Vuonna 2017 valtiolle saapuneista ostolaskuista 90 prosenttia oli sähköisiä laskuja.

Kuntien osalta tilanne on kirjavampi. Vuonna 2016, 85 prosentilla kunnista ja 95 prosentilla kuntayhtymistä oli valmius vastaanottaa sähköisiä laskuja, mutta samalla 77 prosenttia kunnista ja 79 prosenttia kuntayhtymistä käsitteli vielä paperisia laskuja.

Yritysten osalta Suomessa sähköinen laskutus on yleistä ja lisääntymässä. Suomessa lähetetään ja vastaanotetaan EU-maista eniten sähköisiä laskuja. Pienyritysten osalta sähköinen laskutus ei ole

niin yleistä ja kustannussäästöihin kokonaisuudessaan on vaikea päästä, jos yrityksessä jouduttaisiin investoimaan taloushallinnon järjestelmiin ja laskutusta on vähän.

Keskeiset ehdotukset

Lakiehdotuksessa asetettaisiin hankintayksiköille velvollisuus ottaa vastaan sähköisiä laskuja, jotka noudattavat sähköisen laskutuksen eurooppalaista standardia. Lisäksi asetettaisiin hankintayksikölle ja elinkeinoharjoittajalle oikeus saada sähköinen lasku hankintayksiköltä tai elinkeinoharjoittajalta standardin mukaisena sähköisenä laskuna.

Hyvästä tilanteesta huolimatta, tavoitteena tulisi olla, että sähköisessä laskutuksessa päästään mahdollisimman lähelle 100% kattavuutta niin julkisten hankintojen osalta kuin yritysten välisen laskutuksen osalta. Taloushallinnon digitalisaation hyötyjä kansantalouden tasolla ei saavuteta täysimääräisesti ilman sitä.

Palta ehdottaakin, että 3§:n muotoilua tiukennettaisiin velvoittavuuden osalta seuraavasti: "hankintayksiköt ottavat vastaan ja käsittelevät vain sähköisiä laskuja, jotka noudattavat sähköisen laskutuksen eurooppalaista standardia".

Pykälä 4 käsittelee hankintayksikön ja elinkeinoharjoittajan oikeutta saada sähköinen lasku. Koska kolmanteen pykälään esitetty muutos jo tuo hankintayksikölle velvollisuuden vastaanottaa vain sähköisiä laskuja, 4 § voidaan kirjoittaa muotoon: "Elinkeinoharjoittajan on halutessaan saatava lasku hankintayksiköltä tai elinkeinoharjoittajalta sähköisen laskutuksen eurooppalaista standardia noudattavana sähköisenä laskuna."

Lakiehdotuksessa esitetään, ettei kansallisten kynnyсарvojen alle jäävien pienhankintojen osalta asetettaisi velvoitteita hankintayksiköille. Kansalliset kynnyсарvot ovat kuitenkin varsin korkeat, esimerkiksi tavara- ja palveluhankinnoissa kynnyсарvo on 60 000 euroa. Tämä jättäisi velvoitteen ulkopuolelle merkittävän määrän laskutusta.

Toisaalta, ei ole myöskään tarkoituksenmukaista, että erittäin harvoin tai pieniä summia laskuttavien organisaatioiden, pienyritysten tai -yhdistysten toimintaa kohtuuttomasti vaikeutetaan. Tässä yhteydessä tulee myös huomioida, että toimijat, jotka saavat hankintaa varten yli 50 % tukea julkisista varoista muuttuvat hankintayksiköksi. Siten varsin pienet yritykset tai yhdistykset voivat käytännössä tulla velvoitetuksi vastaanottamaan sähköisen laskun.

Lakivalmistelussa tulisi vielä selvittää, voitaisiinko pienhankintojen ja -laskutuksen osalta asettaa matalampi kynnyisarvo velvoittavuuden osalta, tai voitaisiinko edellä mainitulla tavalla hankintayksiköksi muodostuvat elinkeinonharjoittajat tai yhdistykset rajata pois vastaanottovelvoitteen piiristä.

On myös keskeistä, että tarjolla olevat palvelut sähköisen laskun tekemiseksi (ts. verkkoportaalit ja -lomakkeet) toimivat mahdollisimman hyvin ja käyttäjälähtöisesti.

Esityksen perusteluissa nostetaan myös esille sähköiset kuitit, jonka osalta lakiesityksessä ei ole esitetty toimenpiteitä. Rakenteinen standardoitu sähköinen kuitti tarvitaan sähköisten laskujen rinnalle taloushallinnon digitalisaation vauhdittamiseksi. Hankintayksiköiden osalta tulisi säätää myös velvoite vastaanottaa ja käsitellä sähköisiä kuitteja ja toisaalta elinkeinonharjoittajille säädettäisiin oikeus saada sähköinen kuitti.

Ehdotuksessa esitetään myös poikkeuksia soveltamisalasta sen perusteella, jos sähköisen laskutuksen käyttö voisi paljastaa salassa pidettäviä tietoja. Tätä voi pitää kannatettavana.

Konttinen Jari
Palvelualojen työnantajat PALTA ry